

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.

Egész évre	240 K
Félévre	120 K
Negyedévre	60 K
Egy hóra	20 K

Egyes szám ára 30 Bbár.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilityeva (Zápolya)-u. 1. Telefonszám 21.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASAR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Nagybecskerek, 1920.

XLIX. évfolyam, 24. szám.

Szombat, január 31.

Hoover

a newyorki élelmiszer diktátor — ezt jelentik az angol újságok — nyilatkozatot tett közzé a napokban, amely szerint az európai kérdésben Auszria látogató sebet jelent s hogy ez a szerencsétlen ország idegen segítség nélkül pusztulásra van ítélve. A nyilatkozat arról is szól, hogy a st.-germaini szerződés részben revizióra is szorul s hogy az entente immár nem zarkózhatik el ama megismerés előtt, hogy Ausztriát jövődéli sorsa elválaszthatlanul Németországhoz fűzi.

Ime, néhány rövid hónap lezajlása után a világ kénytelen megbékülni azzal a gondolattal, hogy östörvényi törvények ellenére semmiféle határozat meg nem állhat s hogy a világ areopágja is csak emberi intézmény s mert ilyen, az igazság feismérése és a tévedés egyformán szerepelhet verdikjében. 1871-ben a versaillesi kastély nagy tüdőörtében született meg a nagy Németország és ugyanabban a térben mondották ki Németország fejére a pusztulás tragikus ítéletét. Ám ezt az ítéletet a természet, az östörvény nagy ítélőskékhez vitték és ime a fellézés jeen ő eredményt látszik felmutatni: Auszria csatlakozhatik Németországhoz, Németország megnagyobbodása elé gát vetni nem lehet, mert így kívánja ezt a nemzeteket alkotó és pusztító, emberi akaratok fölött álló n psors.

Hol az a jövődömondó, aki ma biztos szemmel látni tudná az eljövendő Európa tér épét, aki csak bizonytalan körvonalakban is megtudná rajzolni a világ képét, amilyené a legközelebbi husz év alatt alakulhat? Világrengések és országtozódások tragikus korszakát éljük, a ven Európa most születik ujja és bár emberek gyöngye kezének irányító munkáját látjuk: vulkanikus erők működnek itt, titkosak és hatalmasak, amelyek férdobva az erőtlén emberi akaratot, gyurnak és faragnak és szüntelen munkában végzik az örök alkotás csodálatos munkáját. Az emberé csak a szándék, a kivitelt minden ellenkező akarással szemben ez a végzetes erő végzi.

Ime, Ausztria sorsa a versaillesi békével nem teljedett be. Ellenállhatatlan erő csatlolta Németországhoz, hogy életet adva és életet nyerve, ez a régi, nemes patinéju ország újból betöltse hivatását az emberiség életében. És ezzel a ténnyel fontos eredményhez érkezett el a világ: az első szilárd pont ez Európa háborgó tengerében.

Németország diplomáciai képviselője Parisban.

Paris, jan. 29. Mayer Kauffoeren, a párisi német ügyvivő szombaton a kölni gyorsvonattal Parisba érkezett. Az északi pályaudvaron báró Lersner, a német békeküldöttség elnöke fogadta. Megérkezése után nyomban a Lefe utcai nagykövetségi palotába ment, amely báró Schön elutazása óta lakatlanul állott. Berlioi távirat jelenti, hogy báró Lersner Parisban marad mint nagykövetségi tanácsos.

A francia hadsereg ujjaszervezése.

Paris, jan. 29. Lefebre hadügyminiszter a minisztertanácsban jeentést tett a francia hadsereg ujjaszervezéséről. Eszerint Franciaországnak olyan erős serege lesz, hogy a német sereg esetleges mozgósítását még idejében megakadályozhassa.

A románok elpusztították a Tiszántúlt.

Kipusztultak a tenyészállatok. — Dudva borítja a szántóföldeket. — Nincsen igavonóállat. — Nincsen vetőmag.

Szabadka, jan. 29. A Tiszántúlon az igavonó állatok erekválása miatt a termőföldek művelése teljesen lehetetlen. A földeken mindig ér a dudva és a gaz. Az őszi munkák elvégzéséről szó sem lehetett és ez az oka annak, hogy átlagosan 1000—1200 holdból 30—40 hold van bevetve, vagy felszántva, de van olyan vidék is, ahol egy települési szántás sincsen. Almássy gróf birtokán csak 4 ló van.

Egy 2000 holdas birtokon a románok 4 ökröt és 3 lovat hagytak meg.

A kisgazdak helyzete még szomorubb. Az állatok más hááron legeneke, az istállóknban csak egy-egy lépfnés ökröt vagy tenenet lehet találni. Len sok az állatjárvány, amit Romániából hurcoltak be. A gada családjavai kapálja a ugart, hogy a jövő évi termést magának biztosítsa. Az egész Tisza-vidéken egy apa- vagy egy anyaállatot nem lehet tudni, továbbtenyésztésről tehát beszélni sem lehet. Mindenütt eltűnt a vetőmag és ezért, ha a magyar kormány a Tiszántul kiürítése után vetőmagról gondoskodni nem tud, tavaszi vetés sem lesz.

Elvittek minden mezőgazdasági eszközt. Egyedül a Tiszamenti falvakban 6000 ekére, 4—500 triórra, 1000—1500 rostára lesz szükség és ugyanilyen mennyiségben más gazdasági eszközökre. Sürgős szükség van szántógépekre, tavaszi vetés alá buza, zab, árpa, köles és lucerna-magra.

Ausztriában a Németországhoz való csatlakozást követelik.

Bécs, jan. 29. A városháza népesarokában nagy tiltakozó gyűlés volt ma, amelyen Dughofer elnök beszéde után határozati javaslatot fogadtak el, amely a leghatározottabban követeli a Németországhoz való csatlakozást. A határozati javaslat szerint a csatlakozás az egyetlén segítség Ausztria éhínsége ellen amelyet az entente nem tud elhárítani.

Vilmos császár kiadatása.

Paris, jan. 29. Londonból jelentik, hogy Hollandiának az császár kiszolgáltatására vonatkozó elutasító választ Londonban élénken kommentálják és azt hiszik, hogy ez a válasz még nem lehet végleges. Azt hiszik, hogy a legfőbb tanács meg fogja kérni a holland kormányt, hogy jelölje ki jogász szakértőt, hogy ezek a legfőbb tanács képviselőivel megvitassák a kérdést. Főakarják szóilni nevezetesen a holland kormányt, hogy a visszautasítást jogi okokkal támogassa.

München, jan. 29. Párisi híradás szerint az entente a német fődiplomátnak adandó válaszában azt fogja követelni, hogy Vilmos császárt egy német-alföldi erődbe internálják.

LEGUJABB

A nagybecskereki jugoszláv sajtóiroda déli jelentései.

Lyon, január 29. Magyarország kormánya február 12-ig ért megoszabítást a békeszerződés átvenéséről. Apponyi Albert gróf leköszönt. Február hó 10-én tér vissza Neuillyb.

Belgrád, január 29. Az „Epocha“ zágrabi hírlapja közli, hogy a W. S. M. gionból és Romániából a legújabb hírek megerősítik azt, hogy Amerika nemcsak Olaszországot ellen fog fellépni, hanem az entente ellen is az adriai kérdésnek ismert módo való elintézése miatt. A napokban várják Amerika részéről a gazdasági represzákat és azt állítják, hogy a bankok, az ipari és a gazdasági vállalatok utasítást kaptak ebben az értelemben.

Paris, január 29. A „Le Figaro“ az új kormány politikájáról és azt állítja, hogy az megengedi a parlament többségeinek poliukáját.

Páris, január 29. Berlinből jelentik, hogy Erzberger ellen merényletet követtek el. Revolverből kétszer rálóttek. Erzberger a vállán megsebesült. A merénylőt elfogták.

Lyon, január 29. Szófiából jelentik: Szombaton merényletet követtek Takela volt miniszter ellen. Takela a sérülés következtében meghalt. A merénylőt ismeretlen.

Nagybecskerek, jan 29. Berlinből jelentik, hogy a német kormány betiltotta az összes független szocialisták gyűléseit, amelyeken tiltakozni akartak a lapbeszüntetések ellen.

Nagybecskerek, jan 29. Magyarországon megkezdődtek a nemzetgyűlési választások. A mostani és a tíz év előtt tartott választások között az különbség, hogy ezek a választások az általános tükös szavazati jog alapján történtek és abban **nők is résztvettek.** Ezek az első választások, amelyek csendben, lármá és itatás nélkül történtek. Eddig 17 választó kerületben ismeretes az eredmény amelyekben egyhangúlag, ellenjelölt nélkül folyt le a választás. Ebből a keresztény egyesülés pártja kapott 10 mandátumot, a kiscgazdák pártja kapott 5 mandátumot, a pártonkívüli Apponyi Albert gróf 1 mandátumot kapott. A szociáldemokraták üres cédulákkal szavaztak.

Nagybecskerek, jan. 29. A magyar kormány hivatalos lapja kormányrendeletet közöl, amely szerint a nemzetgyűlést február 16-ára hívják egybe. Budapestre. Eddig a választásokat be kell fejezni. Nyolc nap alatt a megválasztott képviselőknek mandátumaikat be kell nyújtaniok a nemzetgyűlés korelnökehez.

Nagybecskerek, jan. 29. A „Magyar Távirati Iroda” a következő hírt közli: A „Daily Mail” írja Kolcsak admirális Irkuckban a forradalmisták kezébe került. Arról, hogy a cseh csapatok miért hagytak ott Kolcsakot, különféle verziók keringenek, részletek erről még hiányoznak. A cseh csapatok visszavonulása még folyamatban van. Irkucki hírek szerint Kolcsakot forradalmi törvényszék elé állították, amely minden bizonytalanságra halálra fogja ítélni. Semmi hír a pénztárról és a kincsekről, amelyeket Kolcsak kormánya őrizett és amely kincseknek értéke 70 millió font sterling aranyban. Kolcsak kormánya mindezt Irkuckban egy vonaton helyezte el és azt hiszik, hogy ez is a forradalmárok kezébe került. Mint Moszkvából jelentik, Kolcsakot és az ő kormányát börtönbe vetették. Kolcsakot a lázadók átadták a forradalmi bizottságnak.

Belgrád, jan. 29. A magyar közéleti miniszter engedélyt kért kormányunktól, hogy Belgrádba egy felhatalmazottat küldhessen, aki a kormányunkkal tárgyalna jugoszláv segítségről a magyarok élelmezése ügyében.

Róma, január 29. A „Messaggero” jelenti Londonból: Churchill hadügyminiszter visszalépni szándékozik, ha Lloyd George békülékeny politikára lépne a szovjet Oroszországgal szemben.

Róma, január 29. A Stefani ügynökség jelenti, hogy az olasz kamarát február 3-ára hívták össze.

Páris, január 29. Belgium királya inkognitóban Párisban tartózkodik. A köztársasági elnökkel tárgyalásai vannak.

Az igazságügyi osztálytanácsos Nagybecskereken.

Interju Nikolits Sándor dr.-ral az ujvidéki tábla működéséről, a statáriumról.

Két nap óta Nagybecskereken tartózkodik **Nicolits Sándor dr.**, a belgrádi igazságügyminiszterium osztálytanácsosa (Magyarországon az államtitkari rang felel meg az osztálytanácsosi rangnak.) Hivatalvizsgálat céljából jött a nagybecskereki törvényszékre és ügyészségre. Tegnap délelőtt Grsits Pál dr. vezető-ügyész irodájában fogadta a „**Torontál**” munkatársát, akinek a következő interjú volt szives adni az ujvidéki tábláról, a felátlítandó Kuriáról, és a Vajdaság területén életbelepett statáriumról:

— A fellebbezési bíróság már január elseje óta működik Ujvidéken. Mi nem táblának nevezzük: „fellebbezési bíróság”, ez a helyes neve. Az elnöke **Konyovits György dr.**

Négy tanácselnökből, 14 bíróból négy tanácsjegyzőből, négy bírósági jegyzőből és a megfelelő segéd személyzetből áll a fellebbezési bíróság. Főügyész: **Bogoszavijevits Emil dr.** volt pancsovai ügyész. A fellebbezési ügyekben három tagból álló tanács határoz. Már eddig is sok fellebbezési ügyet tárgyalt le, amelyet a Vajdaság területén működő 7 törvényszék terjesztett fel. Ez a 7 törvényszék a következő: nagybecskereki, pancsovai, nagykikindai, zombori, szabadkai, fehértemplomi és ujvidéki. Ezek a törvényszékek február 10-ig bezárólag kötelesek az összes eddig hátramaradt fellebbezési ügyeket az ujvidéki fellebbezési bírósághoz felterjeszteni. A bíróság egyelőre ideiglenesen az ujvidéki törvényszék épületében működik.

— Terve van véve egy ugynevezett „**Kassacionális**” bíróság (semmitőszék, Kuriá) létesítése is, amely a belgrádi fősemmitőszéknek külön osztálya lesz a Banát, Bácska részére. Ez ügyben most folynak a szervezési munkák.

— A statáriumnak már eddig is mutatkozik a jó hatása. A közbiztonság lényegesen jobb a statárium kihirdetése óta ezen a vidéken. Eddig mindössze a szabadkai rögtönítélő bíróság hozott halálos ítéletet, amit a **Torontál** is közölt. Előfordult Pancsován, Zomborban és Fehértemplomban is olyan eset, hogy a statáriális bíróság tárgyalás alá vette, de később kimondta az ítélettelenséget.

— A fehértemplomi esetből lesz kivégzés?

— Ha a halálos ítéletet két óra múltán nem hajtották végre, úgy már nem is lesz. Bizonyára kegyelmet fog kapni az illető.

— A statárium érvényben fog maradni ezután is ugyebár államtitkár ur?

— Igen, hogyné. De nem vagyok államtitkár — tette hozzá mosolyogva **Nicolits Sándor ur** — nálunk ezt a címet nem ismerik. Titulus meg pláne nincs. Csak „miniszter ur”, osztálytanácsos ur stb. A címek, titulusok ideje már elmúlt, most a munka ideje következik.

— Mi lesz a nagybecskereki törvényszéken?

— Erre vonatkozólag nem nyilatkozhatom. Most a hivatalokat megvizsgáltam, majd minden rendben, sorjában el lesz intézve . . .

Az interjú véget ért. Az osztálytanácsos ur barátságos kézszorítással vett tőlem búcsút. Még ma itt marad Nagybecskereken, ahová rokonai kötelesek fűzik. Fivére **Nicolits helybeli gyógyszerésznek.**

R. J.

HIREK.

Gyűjtés az oroszok részére. Ma indult meg Nagybecskereken a gyűjtés az oroszországi nyomorba jutottak részére. A gyűjtést a belvárosban a Szerb Nőegylet és a fiatal leányok köre végzi. Háznál-házra járnak a gyűjtők, akik pénzbeli és ruha, fehérnemű adományokat fogadnak el.

Egy vagon olaj érkezett. Mint a polgármesteri hivatalban értesülünk, egy vagon nyersolaj megérkezett Belgrádból és így a világításban nem történik fennakadás. Miután délután most mindig később kell villanyáramot szolgáltatni, reggel mindig korábban lesz áram.

Ingatlanforgalom. A nagybecskereki telekkönyvi hivatal ingatlanforgalma az elmúlt hétről a következő volt:

Torontáli Agrárbank r.-t. 1664. sz. házat megvette **Bakalov Voin** 70.000 koronáért;
Roosz Borbála 2168. sz. házat megvette **Boros Mihály** és neje 33.400 koronáért;
Fratucsanov Mladen és Julka 2615. sz. házat megvette **Grubacski Rada** 19.200 koronáért;
Lohász Antal és neje 2764. sz. házat megvette **Mester István** és neje 60.000 koronáért;
Szubotin Lyubomir 2365. sz. házat megvette **Gábor Antal** 60.000 koronáért;
Gojkov Szima 890 □ öi szerűshelyét megvette **Csobana Julcsa** 2000 koronáért.

Királysértés. **Soók János** törökbecsei asztalossegédet letartóztatta a csendőrség és beszállította a nagybecskereki ügyészség fogházába, mert január 7-ikén egy koresmában királysértést követett el. Az eljárás megindult ellene.

* **„Becskereki Futár”** holnapi, szombati száma a következő tartalommal jelenik meg: Hadimilliomosok portréja III. — Hogyan köszönnek? (Mindenkinek benne van.) — Lapszerkesztőből koresmáros. (Mikor László B. Jenő kiszolgál.) — Tolongás az anyakönyvi hivatalban. (Mátkapárok és a lakáshiány.) — A spányolnátha pontos meghatározása. — Eladtám az ismerőseimet. . . — Mikor a mama beteg. — Zsarolás szerelemmel. — Kávészűrve — kis borjuval. — Tanulságos mese anyósjelöltek számára. — A régi Becskerek. (Esküvők és eljegyzések 1873-ban.) — Aktuális strófák, versek, szerkesztői üzenetek stb. A 16 oldalas lap ára 3 korona. Kapható: Mangoldnál, a Kreselits-utcaiban, a nagytőzsdében, a Kovács cukrászdában és az utcai árusoknál.

Katonaszökevény rejtegettek. Szárcsán letartóztattak két földművest, mert katonaszökevényt rejtegettek. Az eljárás megindult ellenük a nagybecskereki ügyészségen.

Leninék elköltözése. A párisi Havas-ügynökség jelenti Stockholmból: A pestis következtében a népbiztosok tanácsa elhagyta Moskvát és Tverbe költözött.

Mi
tapas
való
felhiv
telm
a k
a vil
kapo
m nd
közö
any
tudj
lajno
csak
bgy
bgy
t h
mve
dink
ugy
fúsi
5 es
kasu
Vegül
közö
gyasz
btast
6 eik
az. ha
galtat
sög an
hogy
nyok
nyen
tepete
Öngy
elemen
az élet
Mire és
kereki
kosságo
Relyt
Mibaly
viselő
Szvetov
szórako
mában
ság is.
ti zivise
mas tar
jónak l
a korca
bazafel
ulica 4
husz ha
a sötét
alak ug
kiáltotta
natban
jett löte
ereje, h
ágyanak
rendőrs
rendőrtis
tisztviselő
orvtámad
nyomozás
Franci
esőkent.
egyre foko
ban tegna
toltak, am
tozását. A
esőkent.
Lezuhan
Bleriot ör
szokatlan
tett a legu
telepen lez
pilóta megl

Mint hogy a villammű vezetősége azt tapasztalja, hogy a villamos árammal való takarékosagra vonatkozó minden felhívása és figyelmeztetése eredménytelen marad, ugyisint nem respektálta a közönség azon kérelmet sem, hogy a villamos motorok csak fél kilenc után kapcsolhatók be, a mai naptól kezdődőleg minden irányban a legszigorubb eszközök fog fordulni, mint hogy szénhiány következtében csak motorikus erővel tudja az üzemet fenntartani, a nyersolajmotor pedig a mostani nagy terhelést csak igen nehezen bírja s ez az oka, hogy az esti órákban a feszültséget oly nagy mértékben kell redukálni. Közli tehát a vezetőség a t. fogyasztóközönséggel, hogy minden motor, melyet fél 9 óráig bekapcsolva talál, egyszer és mindenkorra kikapcsolatik a hálózathoz, ugyisint megszünteti az áramszolgáltatást teljesen azon fogyasztóknál akik 5 és fél 9 óra közötti időközökben lakásukban egy lángnál többet égetnek. Végül ismételen közli a villammű a közönséggel azt, hogy mindazon fogyasztóknál, akik számlájukat a bemutatást követő 8 napon belül ki nem fizetik, — a városi tanácsnak 12921/1919. sz. határozata folytán — az áramszolgáltatást beszünteti, mint hogy a közönség annyira hátralekban hagyja számláit, hogy a villammű a mai súlyos viszonyok között fizetési kötelezettségeinek ilyen körülmények közt eleget tenni képtelen.

Öngyilkos aggastyán. Fandl Bálint alsó-eleméri földműves 82 éves korában megunta az életét. Tegnap reggel fölakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt. A nagybecskereki ügyészségnek bejelentették az öngyilkosságot. A temetési engedélyt megadták.

Relytélyes éjszakai támadás. Konecsni Mihály nagybecskereki vármegyei tisztviselő január 27-én éjjel Malencsits Szvetozár váráljai-utcai korcsmájában szórakozott néhány barátjával. A korcsmában volt egy fő dímvesekből álló társaság is, amelynek tagjai belekötöttek a tisztviselőbe. Ez nem akart a láthatólag más társasággal összeszólalkozni, azért jónak látta a korcsmát elhagyni. Barátai a korcsmában elbucsztak föle, ő pedig hazafele tartott Car Dusanava (Váráljai) utca 42. szám alatti lakására. Alig tett husz harminc lépést Konecsni Mihály, a sötét utcán egyszerre csak néhány alak ugrott elé. — No most beszélj! — kiáltottak rá magyarul és ebben a pillanatban botokkal agyba-főbe verték. Fejét elvették a vér, de még volt annyi ereje, hogy hazatároggyon. Otthon agynak dőlt és vasárnap értesítette a rendőrséget a támadásról. Szekuliy rendőrtiszt detektiveket küldött ki a tisztviselő lakására, ahol kihallgatták az orvotámadás körülményeire nézve. A nyomozás folyik a tettesek után.

Franciaország szántermelése 40 százalékkal esőkent. Párisból jelentik, hogy a szénhiány egyre fokozódik. A munkaügyi miniszteriumban tegnap a miniszter elnöklésével ülést tartottak, amelyen elhatározták a világítás korlátozását. A szántermelés negyven százalékkal esőkent.

Lezuhant a Mamut. Párisi híradás szerint Bleriot óriási repülőgépe, a Mamut, amely szokatlan méreteivel általános csodálkozást keltett a legutolsó repülőállításon, a buci repülőtelepen lezuhant és darabokra zúzódott. A pilóta meghalt.

A Tisza-gyilkosság ügye. Dr. Margalits Endre vizsgálóbíró vasárnap fejezte be a Tisza-féle gyilkossági ügyben a terheltek részletes kihallgatását. Hétfőn a letartóztatásban levő terheltek közül hetet és pedig: Estefényi Jenőt, Hoffmann Györgyöt, P. Gazda Jenőt, Jánosi Andort, Pásztor Bélát, Szabó Ferencet és Czenner Zoltánt szabadlábra helyezte. Ezek közül Estefényi Jenő századost és Hoffmann György hadnagyot a további határozat hozatalára illetékes budapesti katonai ügyészséghez kísértette át. P. Gazda Jenőre vonatkozóan pedig a szabadlábrahelyező végzést közölte a kaposvári ügyészséggel. A Tisza-féle gyilkossági ügynek tehát most tiz olyan vádlottja maradt, akik még mindig vizsgálati fogságban maradnak. Ezek a következők: Sztanykovszky Tibor, ifj. Dobó István, Heltai Viktor, Keri Pál, Magyar Lajos, dr. Gärtner Marcel, Lengyel László, Vágó Wilhelm Jenő, Hüttner Sándor, Fenyves László. Dr. Soóky József államügyész a vizsgálóbíró szabadlábrahelyezést elrendelő végzését jóváhagyólag tudomásul vette és éppen ezért a szabadlábrahelyezést elrendelő végzés nyomában jogerőre emelkedett és a vádlottak még hétfőn elhagyták a fogházat.

Üzenet a holdba.

A robbanó lövedékek háborus fejlődését, a torpedók technikájának tökéletesítését egy amerikai tudós a meteorológia szolgálatában igyekszik immár hasznosítani s kísérletei, mint a „Daily Telegraph” newyorki tudósítója jelenti, oly eredménnyel járnak, amelyek Jules Verne és H. G. Wells fantáziáját juttatják eszünkbe. A tudósító szerint a washingtoni Smithsonian-intézet (Smithsonian Institute), amely nemcsak Amerikának, hanem az egész világnak is egyik legtekintélyesebb tudományos kutató intézete, legutóbb jelentést tett közzé a Clark College egyik tanáranak, Goddard Róbertnek egy új találmányáról, amely a legnagyobb szenzációt keltette tudományos körökben. A találmány egy nagy robbanó rakéta vagy légi torpedó, amely körülbelül kétszáz angol mérföldnyi magassággal tud felhatolni a földről és azzal a reménnyel biztatja a kísérletezőket, hogyha szerkezetét tökéletesítik, valószínűleg eljuthat a hold felszínére is.

Az új találmány megbecsülhetetlen eszköze lesz mai formájában is a meteorológiának, amely eddig mindössze tizenkilenc angol mértföld magasságig tanulmányozhatta a föld légkörét szabad légkömbökhöz, amelyekben önműködő jelzőkészülékek jegyzik fel a légköri változásokat. Az új légi torpedó csaknem teljesen keresztülhatol a föld légkörének több száz mértföldnyi rétegén és szintén jelzőkészülékekkel van felszerelve, amelyek pontos hírt hoznak vissza a légkör eddig megközelíthetetlen rétegeinek kémiai összetételéről, hőmérsékletéről, elektromosságáról, sűrűségéről, ózontartalmáról, stb.

Goddard professzor légi torpedója a feltaláló számításai és kísérletei alapján 1.274 font kezdő tömegsúlylyal indul el utjára s utja közben a benne elhelyezett robbanó lövegek szabályos időközökben egymásután felrobbannak s egyre új tisztító erővel küzdik le a földi gravitációt. A feltaláló hosszabb idő óta kísérletezett a Smithsonian-intézet kiküldött bizottságának az ellenőrzése mellett apróbb légi

torpedókkal, hogy bebizonyítsa számításainak és ötletének a gyakorlati használhatóságát. A kísérletek annyira meggyőzőek voltak, hogy az intézet elhatározta a feltaláló támogatását, aki az intézet költségén dolgozik most első nagy légi torpedójának az előállításán, amelyet az intézet égisze alatt fog legközelebb nyilvánosan utnak indítani. A számítások szerint a torpedó hat és fél perc alatt fog keresztülrohanni a föld légkörén s azután megkezdi utját a magasból vissza a föld felszínére. Esését szállóernyő szabályozza, amely automatikusan kezd működni, mihelyt a torpedó utolsó lövegének robbanó ereje is érvényesítette tisztító hatását.

A Smithsonian-intézet abban a jelentésében, melyben beszámol a nyilvánosság előtt is az eddig folytatott kísérletekről, foglalkozik azzal, a problémával is, miként lehetne ellenőrizni, vajjon egy efféle légi torpedó a megfelelő tökéletesítés után csakugyan eljut-e a hold felszínére.

— Ha a légi torpedóba — mondja a jelentés — nagymennyiségű ragyogó fénnyel robbanó port helyezünk el és a torpedót a hold sötét része felé irányítjuk, akkor az összeütközés pillanatában a robbanó por meggyulladna és oly hirtelen fenyvillanást okozna, amelyet innen a földről minden nagy teleszkóppal észre lehetne venni. Bár ennek a kísérletnek nem volna nagy tudományos értéke, mert hiszen a holdba küldött légi torpedó soha többé nem jutna vissza a földre, mégis igen jelentős kísérlet volna, mert ha sikerülne, azt jelentené, hogy a föld és a hold először érintkezett egymással valóságos fizikai módon a világtér mérhetetlen örvényén keresztül.

Gradonačniko zvanje Vel-Bečkerek.

Broj. 1172—1920.

Objava.

Odsek ishrane za Banat, Bačku i Baranju u Novom Sadu. Br. 17400—1919.

Naredba,

kojom se odredjuju cene za klanje odredjenoj živoj rogatoj marvi i živim svinjama na teritoriji Banata, Bačke i Baranja.

1. Svinje:

u živoj vazi do 125 kg. 16.— kruna kg.
 „ „ „ od 125—150 kg. 16.50 „ „
 „ „ „ preko 150 kg. 17.— „ „

2. Rogata marva:

u živoj vazi do 300 kg. 8.— kruna kg.
 „ „ „ od 301 do 400 kg. 9.— „ „
 „ „ „ od 401 na više 10.— „ „

Ove cene ne odnose se na prasice za klanje ispod 40 kg. i na prasice za gojenje ispod 50 kg., za isto u opšta na svinje i na marvu ostavljenju za priplod.

Ko od gore odredjenih cena za živu marvu i žive svinje kao i od cena koje će se za ostale preradjivanje na osnovu ovih odrediti, veću cenu traži, obećava, primi ili da čini prestup, kazni će se po 4 čl. Ministarske naredbe I. Br. 25361. od 13. novembra 1919. zatvorom do mesec dana, koji se ne može promeniti u novčanu globu, zaplenom robe, a obrtnici u slučaju povrata osim toga još i oduzimanjem obrtnice.

Vel-Bečkerek, 23. januara 1920. godine.

Jankahidac, gradonačnik.

Fűszert, bort, kávét, svájci csokoládét, csemegeárukat legjobban vásárolhat a **Somogyi-féle csemegekereskedésben**, Fő-utca. Telefon 277. Szolid árak. Figyelmes kiszolgálás. Pezsgő állandóan kapható. Megérkezett a Pick szalámi.

Szakértő

204

főmolnárt keresünk

azonnali belépéssel melenczei vám- és kereskedelmi malmunkban.

Részletes ajánlatokat kérünk.

Jankovics-malom, Melencze.

Ásvány-gépolajat,

gépzsírt (Tavotte), hengerolajat rendes és tulhevített gőzre, Dieselmotor hengerolajat, legfinomabb Dieselolajat, ugyszinten olajat arató-gépek, kompresszor és dinamogépek részére szállít alulírott franko Pancsova vagy Belgrad. — Érdeklődni lehet Pancsován LÉNÁRD HUGÓ urnál (Trefort-u. 2) vagy nálam 138

Wess Vilmos Beograd, Dositijeva ulica 3.

Kávéházban, vendéglőben kérjük a

„TORONTÁL“-t

Bösendorfer

Zongora

eladó. 203

Pasityeva (Tomaseváci) ulica 28. az udvarban.

Elegáns, modern, teljesen új, rendelésre készült, tömör tölgyfa, komplett

hálószobabutor

209 azonnal eladó.

Megtekinthető mindennap Pasityeva (Tomaseváci) ulica 10. sz. alatt.

Hirdetések

felvételnek

a

„Torontál“

kiadóhivatalában, Zápolya-utca 1.

Keresek egy 10 HP

gőzgépet

megvétel e. használtat, de jókarban, eséplő nélkül.

Gajda Pál géplakatos Basahid (Torontálmege.)

Keresek megvételre

1 drb sima őrítő hengerszék, 1 drb 1. vagy 2-es számú „Rentabel“-t vagy ennek megfelelő gabonahámzógépet és 1 drb „Detaser“ felbontógépet.

Eladok

92

hengerszék, 1 drb 3. számú „Rentabel“-t, 2 drb Wörner-féle hegyezőgépet, tarát, 2-3 és 4 méteres cilindereket, felvonókat, garatokat és különféle apróbb malomberendezéshez szükséges részeket

Kulik Pál malomtulajdonos Fehértemplom

Eladó bikák

Kiváló szép és fajtisza magyar és simenthali 2 és 3 éves bikák eladók

Kövér Viktornál, Kanak.

Telefon 6.

207

Tüzifa raktárról

korlátlan mennyiségben.

Vidékieknek vagontételekben azonnal

továbbit

:-:-

Kurländer Imre cég
Nagybecskereken.

Nyomatott: Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.